

УДК 378:78:111.12(043.2)

ГАСНЮК В.В.
Мукачівський державний університет

ВИЩА МУЗИЧНА ОСВІТА: СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНУ

У сучасному світі освіта набуває все більш вирішального значення для визначення не тільки рівня освіченості і культури конкретної людини, а й суспільства в цілому. Вища освіта ХХІ століття визнається фундаментом людського розвитку та прогресу суспільства. Вища музична освіта є важливим засобом формування свідомості особистості та її здатності бути соціально, академічно і професійно мобільною у полікультурному суспільстві.

Поняття «вища музична освіта» містить сукупність дефініцій, що сприяють усвідомленню означеного феномену в таких площинах: вища музична освіта – для розвитку цивілізацій, вища музична освіта – для людства, вища музична освіта – для держави і нації, вища музична освіта – для суспільства, вища музична освіта – для особистості.

Вища музична освіта як підсистема і система є складовою цивілізаційної системи. Поняття «цивілізація» (*від лат. civilis – громадський, суспільний, державний, громадянський*) ввів у 1756 р. у науковий словник французький просвітник Оноре Габріель Мірабо і тлумачиться як суспільство, засноване на засадах розуму та справедливості [1]. Сутність вищої музичної освіти знаходить відображення у розумінні її як феномену. При цьому феномен (грец. φαινόμενον – те, що з'являється) – явище, що дано нам у досвіді. Отже, феномен вищої музичної освіти обумовлюється сукупністю знань людини, здобутих у процесі навчання і передачі цих знань від покоління до покоління у відповідних умовах.

Феномен «вища музична освіта» пов'язаний з дослідженням логіки взаємодії понять «освіта», «вища освіта», «музична освіта», зміст яких спробуємо уточнити.

Існує понад 500 визначень освіти, представлених у нормативних документах, підручниках, посібниках, інформаційних джерелах, результатах досліджень в Україні й інших державах. Згідно Закону України «Про освіту», акцентується суспільно-творче значення освіти. У державному документі зазначено: «Освіта – основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави» [2]. У педагогічній науці традиційним є підхід до освіти як процесу трансляції культури: освіта є одним із найоптимальніших і найінтенсивніших способів входження людини у світ науки і культури [3, с. 53]. Поняття «освіта» в широкому значенні – це вісь життя, що охоплює всі форми цілеспрямованого та опосередкованого впливу середовища на людину, які поряд із самоосвітою та самовихованням мають своїми результатами формування й розвиток особистості [4, с. 34-38]. Залежно від контексту, освіта розуміється як державна, суспільна, особистісна цінність;

система різноманітних навчальних закладів й освітніх установ; особливий процес; різноманітний результат; соціокультурний феномен; соціальний інститут, що впливає на стан свідомості суспільства [5]. Отже, освіта на основі знань забезпечує трансформацію «людина – особистість» і «суспільство – держава».

Музична освіта – це сукупність знань і вмінь, набутих у результаті музичного навчання і виховання [6]. Під музичною освітою розуміють також систему організації музичного навчання в навчальних музичних закладах. Мета, методи, організаційні форми музичної освіти постійно еволюціонують під впливом суспільного розвитку та визначаються роллю музичного мистецтва в житті суспільства, національною специфікою, музично-педагогічними поглядами, формами музичної діяльності, загально педагогічними ідеями [7]. Отже, музична освіта є історичною категорією, елементом цілісної освітньої системи людства, яка розвивається за загальними законами цивілізації.

Визначення вищої освіти закріплене як у національному так і в міжнародному законодавстві. Так, у Законі України «Про вищу освіту» подається таке її формулювання: «вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти» [8].

На підставі вищезазначеного можна констатувати – вища музична освіта ХХІ століття є складовою цивілізаційної системи, фактором розвитку людського потенціалу і формою людського капіталу. Здобувається вона особою у закладі вищої освіти в результаті послідовного, системного та цілеспрямованого засвоєння змісту навчання, який ґрунтується на повній загальній середній освіті й завершується здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації.

Література

1. Цивілізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F#cite_note-15
2. Закон України «Про освіту». – Київ, 23 травня 1991. – № 1060-ХІІ. – Р. І. – 6 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pensia.ua/ua/baza-znan/normativno-zakonodavcha-baza/item/940-zakon-ukrainy-1060-xii-vid-23-05-1991>
3. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – Київ : Грамота, 2005. – 448 с.
4. Казурова А. С. Проблемы государственного образовательного стандарта высшего профессионального музыкального образования: опыт и перспективы // А. С. Казурова. – Москва : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2005. – 93 с.
5. Сисоєва С. О. Загальні поняття дослідження поняття освіти як процесу і результату / С. О. Сисоєва // Освітологія: витоки наукового напрямку : монографія ; за ред. В.О. Огнев'юка ; авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова та ін. – Київ : ВП «Едельвейс», 2012. – С. 217– 263.
6. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти : навч.-метод. посібник / О.Я. Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – С. 606.

7. Музыкальная энциклопедия. В 6 т. Т. 3 / гл. ред. Г. В. Келдыш. – Москва : Советская энциклопедия, 1976. – 1104 с.

8. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 року [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/paran1151-#n1151>

УДК 32:351.862.4

ГУЗАНДРОВА В.
НУ «Львівська політехніка»

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В НОВИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ УМОВАХ

Актуальність дослідження проблеми глобальної безпеки зумовлена багатьма факторами, одним з яких є раціональний вибір принципів її реалізації, що за умови ефективного комбінування здатні забезпечити синергетичний ефект для протидії поляризованим тенденціям розвитку світу та іншого роду загрозам.

У ХХІ ст. в умовах глобалізації спектр викликів для міжнародної спільноти суттєво змінився. Саме цей факт змусив основних акторів міжнародних відносин відкинути застарілі методи боротьби з проблемами безпеки та вдатися до пошук альтернативних методик їх нейтралізації.

Характерною рисою проблем забезпечення глобальної безпеки у ХХІ ст. є те, що проблеми стосуються не лише суто військової та політичної сфери, а й зачіпають економічну, екологічну, соціальну, демографічну тощо. Серед основних викликів доцільно згадати тероризм, постійні війни та заморожені конфлікти, екологічні катастрофи, екстенсивність діяльності ТНК, перенаселення світу, постійні порушення прав людини тощо [2].

Саме тому формування нової системи глобальної безпеки вимагає консолідацію міжнародних зусиль, яка виключає можливість неефективного одностороннього реагування на сучасні виклики та проблеми. Серед потенційних шляхів:

- посилення контролю за ядерною зброєю та досягнення вищої ефективності діяльності міжнародних режимів експортного контролю;
- скорочення звичайних озброєнь;
- поступова демілітаризація космічного простору;
- формування нового економічного порядку;
- об'єднання зусиль світової спільноти для боротьби з екологічними катаклізмами;
- сприяння міжнародній співпраці;
- миротворчість [3].

Окремої уваги заслуговує комплексний підхід, запропонований ООН, що передбачає практичне поєднання всіх видів безпеки на основі вибору політики розвитку як провідної стратегії безпеки та просування людського розвитку за відсутності страху за існування та життєдіяльності. Це передбачає посилення взаємозалежності між індивідуальною безпекою та факторами глобальної безпеки. В рамках цього підходу ключову роль відводиться принципу “bottom -

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>